

İcra Takibinin Ciddi Yapılmaması VUK'nun 323'ncü maddesinde tanınan hakkın kötüye kullanıldığını gösterir

Vergi Usul Kanunu'nun 323'üncü maddesinde aşağıdaki hüküm yer almaktadır;

"Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;

1-Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;

2-Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar; şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder.

Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kar-zarar hesabına intikal ettirilir."

Madde hükmünden anlaşıldığı üzere bir alacağın şüpheli hale gelebilmesi için ya alacak dava veya icra safhasında bulunmalı ya da yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklardan oluşmalıdır.

Alacağın yurt içinden veya yurt dışından olması bir önem taşımadığından yurt dışından olan alacaklar için de bu madde hükümleri geçerlidir.

Burada üzerinde durmak istediğimiz husus şudur. Şüpheli alacaklar karşılığı ayrılabilmesi için VUK 323'ncü maddesinde yazılı koşulların tamamına eksiksiz olarak uyulmuş olsa bile tüm bunların yanısıra; açılan dava veya icra takiplerinin de usulüne uygun ve eksiksiz bir şekilde takip edilmesi gerektiğidir.

Vergi Doktrininde kabul edildiği üzere bir alacağın tahsil edilemediği için İcra Takibine konu edilmesi, o alacağın uzun süre şüpheli alacak olarak kabul edilmesi için yeterli olmayıp aynı zamanda söz konusu icra takibinin devamının da gelmesi gerekmektedir.

Söz konusu icra takibinin düşmesi, icra faaliyetlerinin gereği gibi yapılmaması ve sair sebeplerden ötürü icra takibine konu edilmiş ve icra takibine konu edildiği için şüpheli alacak karşılığı ayrılmış bir alacağın şüpheli alacaklarda kalabilmesi için icra işlemlerinin olağan şekilde devam etmesi ve buna karşın tahsilat yapılamaması gerekmektedir.

Danıştay 3. Daire, “Davacı adına ikmalen salınan gelir ve mali denge vergileri ile kesilen kaçakçılık cezasını kaldıran Vergi Mahkemesinin 6.3.1986 gün ve E: 1984/955, K: 1986/180 sayılı kararının temyizen bozulması istemine ilişkin dava ile ilgili **1987/1552 sayılı kararında;** “Her ne kadar, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 323 ’ncü maddesinde, ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla, dava ve icra safhasında bulunan alacakların şüpheli alacak sayılarak değerlendirilme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılacağı öngörülmüş ise de; Dördüncü İcra Memurluğunun tarh ve dosyasında bir örneği bulunan 19.7.1984 gün ve 1982/4560 sayılı yazısında; **takibin borçluya ödeme emri tebliğ edilerek kesinleştiği ancak;**

-borçlu malların haczi zimmında yazılan ve elden verilen talimatın mahalli icraya ibraz edilip edilmediğinin ve haczin yapılıp yapılmadığının bilinmediği,

-tahsilat olmadığı; dosyanın takipten düştüğü,

-..... 1. İcra Memurluğunun 23.7.1984 gün 1984/73 Muh. sayılı yazısında da; 4. İcra Memurluğunun 14.5.1982 tarihinde alındığı bildirilen 1982/4560 sayılı talimatı kaydına rastlamadığı,

bildirildiğinden, bu durum, davacı tarafından borçlusu aleyhine yapılan anılan İcra takibinin ciddi olmadığını ve Vergi Usul Kanununun 323’ncü maddesinde tanınan hakkın kötüye kullanılması niteliğinde bulunduğunu göstermektedir.

Bu nedenle, davacı adına zarar beyan edilen alacak miktarı üzerinden ikmalen salınan gelir ve mali denge vergisi ile kesilen kaçakçılık cezasında mevzuata aykırılık bulunmadığından aksine verilen temyiz konusu Vergi Mahkemesi kararının bozulmasına...” şeklindedir.

2004 sayılı İcra İflas Kanununun 143’üncü maddesinde "Alacaklı alacağının tamamını alamamış ve **aciz vesikası** düzenlenmesi için gerekli şartlar yerine gelmişse, icra dairesi kalan miktar için hemen bir aciz vesikası düzenleyip alacaklıya ve bir suretini de borçluya verir; bu belgeler hiçbir harç ve vergiye tabi değildir. Bu vesika ile 105 inci maddedeki vesika borcun ikrarını mutazammın senet mahiyetinde olup, alacaklıya 277’nci maddede yazılı hakları verir. Alacaklı aciz vesikasını aldığı tarihten bir sene içinde takibe teşebbüs ederse yeniden ödeme emri tebliğine lüzum yoktur. Aciz vesikasında yazılı alacak miktarı için faiz istenemez. Kefiller, müşterek borçlular ve borcu tekeffül edenler bir miktar için vermeye mecbur oldukları faizlerden dolayı borçluya rücu edemezler. Bu borç borçluya karşı aciz vesikasının düzenlenmesinden itibaren yirmi yıl geçmesiyle zamanaşımına uğrar. Borçlunun mirasçıları, mirasın açılmasından itibaren bir sene içinde alacaklı hakkını aramamışsa, borcun zamanaşımına uğradığını ileri sürebilir....." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, aciz vesikası, alacağın tamamen alamamış olan alacaklıya, ödenmeyen alacak miktarı için verilen bir belgedir. **Bu belgenin verilmesi ile alacaklının alacağı son bulmaz,** hatta alacaklının durumu kısmen kuvvetlendirilmiş ve alacağın zamanaşımını süresi belgenin düzenlenmesinden itibaren yirmi yıl olur ve artık borçlu borcunun olmadığını iddia edemez.

Başka bir deyişle aciz belgesi İcra İflas Kanununun 68 inci maddesi anlamında borç ikrarını içeren bir belge olup, alacağın değersiz olduğuna ilişkin bir vesika değildir. **Bu nedenle bir alacağın aciz belgesine bağlanmış olması, alacağın gelecekte tahsil edilme imkânını ortadan kaldırmamaktadır.** (Buna göre, şüpheli alacak karşılığı ayrılan ancak takip sonucu aciz vesikası alınan alacakların değersiz alacak olarak değerlendirilmesi de mümkün değildir. Aynı durum benzer nitelikteki Semeresizlik Belgesi için de geçerlidir.)

Sonuç olarak İcra takibine konu yapılmak durumunda kalınan şirket alacakları için açılan icra dosyalarından yapılan hacizlerin, İcra İflas Kanunu kapsamında satış işlemlerine geçilmeden uzun süre Şüpheli Alacak Hesaplarında tutulmasının hukuki açıdan sakıncalı olduğunu, diğer bir anlatımla takip dosyalarında yapılan hacizlerin, sadece yenileme işlemleri ile İcra dosyasının varlığının sürdürülmesi ve söz konusu alacakların Aciz Belgelerine bağlanmaksızın uzun yıllar şüpheli alacak olarak gösterilmesi, Vergi Usul Kanunu'nun 323'ncü maddesi hükmü karşısında ciddi sıkıntılar doğurabilir.

Bu bakımdan özellikle yüksek tutarlı alacakların muhakkak Aciz Vesika 'sına bağlanması ve kanuni süreler içinde kayıtlarda gösterilmesinin sürdürülmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Saygılarımızla,